

RECENZJE, OMÓWIENIA, NOTY

Jan Balhar, Pavel Jančák a kol., Český jazykový atlas 1, Academia, Praha 1992, 427 s., ISBN 80–200–0014–3; Český jazykový atlas 2, Academia, Praha, 1997, 507 s., ISBN 80–200–0574–9; Jan Balhar a kol., Český jazykový atlas 3, Academia, Praha, 1999, 577 s., ISBN 80–200–0654–0; Český jazykový atlas 4, Academia, Praha, 2002, 626 s., ISBN 80–200–0921–3; Český jazykový atlas 5, Academia, Praha, 2005, 680 s., ISBN 80–200–1339–3; Český jazykový atlas – Dodatky, Academia, Praha, 2011, 579 s. + 2 CD, ISBN 978-80-200-1967-7.

Vydáním šestého svazku *Českého jazykového atlasu – Dodatků* – se završuje monumentální dílo české dialektologie postihující v doposud nebývalé šíři (na více než 1500 mapách) územní diferenciaci nářečí českého jazyka, její příčiny a zákonitosti. *Český jazykový atlas* (dále ČJA) je výsledkem badatelského úsilí několika generací jazykovědců a je jistě příhodné, že jeho závěrečný díl vyšel v roce 2011, který je pro českou lingvistiku zvláště významný, neboť Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky oslavil v tomto roce sto let od svého založení.

Od myšlenky vytvořit národní jazykový atlas k jejímu uskutečnění – ke kompletnímu vydání díla – vedla dlouhá cesta. Přípravou na sběr jazykového materiálu pro ČJA byly tzv. korespondenční ankety na konci 40. let, ale zejména pak v letech padesátých, na jejichž základě byl získán (korespondenční formou a od dialektologicky neškolených respondentů) rozsáhlý nářeční materiál.

Po vyhodnocení uvedených anket se přistoupilo k vypracování *Dotazníku pro výzkum českých nářečí* (1964–1965, dále *Dotazník*), který obsahoval 2649 položek a byl orientován na jevy jak lexikální, tak i gramatické. Na jeho základě byl v 60. a 70. letech minulého století uskutečněn terénní výzkum ve více než 400 venkovských obcích a ve 37 městech na území s tradičním, tj. kompaktním nářečním osídlením. Do výzkumu byla zařazena i města v pohraničních oblastech nově dosídlených po roce 1945. Zjišťoval se tedy nejen nejstarší dochovaný stav v tradičních nářečních lokalitách, ale i jeho generační proměny a dále vývoj mluvy v oblastech bez tradičního zázemí. Navíc byla do výzkumu zahrnuta mluva obyvatel vybraných českých obcí

v zahraničí (potomků české emigrace z 19. stol.) – v Polsku, Chorvatsku, Srbsku a Rumunsku. Výzkum v terénu uskutečnili dialektologové z akademických pracovišť brněnských i pražských.

Od 90. let 20. století pak vycházely jednotlivé svazky ČJA. První tři jsou zaměřeny na územní diferenciaci slovní zásoby (opomenuty přirozeně nejsou ani doprovodné jevy hláskoslovné, morfologické a slovtvorné) a obsahují vybrané položky z těchto věcněvýznamových okruhů: 1. svazek (222 map) – místní a domácí prostředí; 2. svazek (230 map) – zahrada a sad, živočišstvo, les a rostlinstvo, krajina, čas a počasí, vesnice dříve a nyní, zábavy a zvyky; 3. svazek (253 map) – polní zemědělské práce, hospodářská usedlost, zemědělské nářadí a nástroje, dobytek, drůbež. Volba začít slovní zásobou byla šťastná, neboť lexikální svazky atlasu jsou pochopitelně čtenářsky nejprůběžnější a navíc sledovaná tematika je zajímavá i pro odborníky jiných vědních disciplín, jako např. pro etnology, sociology, historiky či pedagogy. (Svědectvím nebývalého zájmu o ČJA od počátku jeho vydávání bylo také to, že první svazek, jenž vyšel v nákladu 600 výtisků, byl rychle rozebrán, a proto byl v roce 2004 pořízen jeho dotisk.)

V celém díle je důsledně uplatňována jazykovězeměpisná metoda – ta se odráží nejen ve způsobu projekce jazykového materiálu na mapách, ale i v jeho popisu a výkladu v doprovodných komentářích. Podívejme se podrobněji na aplikaci této metody v lexikálních svazcích, při jejichž přípravě byla ověřována a prohlubována.

Pro uživatele ČJA, zvláště laiky, je vedle složky odborné, lingvistické, důležitá složka jazykovězeměpisná, protože jazyková mapa podává výstižnou a velmi názornou informaci o jazykových skutečnostech. Mapové zobrazení je zde základem, přímým prostředkem interpretace jazykového materiálu.

Při syntetizujícím způsobu zobrazení, zdůrazňujícím především územní rozložení jazykových jevů, se uplatňuje účelný a promyšlený hierarchicky odstupňovaný repertoár mapovacích prostředků spočívající v kombinaci různých typů izoglos (pro znázornění rozdílů lexikálních, tvaroslovných i hláskoslovných). Základním prostředkem je vymezení areálů výskytu výrazů označených nápisem. Jazykovězeměpisný obraz je dále dotvářen uplatněním tvarově rozlišených symbolů a rozličných typů šrafování. Grafické prostředky samozřejmě nejsou voleny nahodile, jejich cílem je postihnout lingvistické souvislosti a tak přispět k plastickému zobrazení jazykové situace i diferenciaci jevů jednotlivých jazykových rovin, jíž jsou přizpůsobeny např. také již zmíněné tři typy izoglos, tvary značek atd. – srov. např. mapu 1, 27 chraštítko (údaje u příkladů znamenají číslo svazku, číslo mapy a název položky).

Některé mapy zobrazují jednoduchou situaci, jako jsou např. protiklady česko-moravské (např. 1, 184 vesnice *vesnice* × *dědina*, 1, 43 hubený *hubený* × *chudý*, 2, 19 kapusta *kapusta* × *k(ch)él*) i česko-moravsko-slezské (např. 2, 15 sazenice *sazenice* × *přísada* × *flancka*, 1, 185 bydlet *ostávat* × *bývat* × *meškat*), jiné zaznamenávají

situaci složitou, prolínání jednotlivých výrazů, jejich slovtvorných či hláskoslovných variant i jejich dubletnost či překrývání (např. 2, 110 pampeliška).

Skutečnosti zobrazené na mapě jsou pak vykládány v obsáhlém komentáři o šesti (výjimečně sedmi) oddílech. Struktura komentáře je důsledně dodržena v celém ČJA (ve svazcích 4 a 5 je obsah některých oddílů poněkud přizpůsoben specifické povaze gramatických jevů).

V prvním oddíle je uveden soupis nářečních ekvivalentů, které byly zjištěny při terénním výzkumu. Jsou zapsány v tzv. lematizované podobě – zjednodušené zastřešující variantě nejbližší spisovnému zápisu, z níž si může každý uživatel rekonstruovat jednotlivé nářeční podoby prostřednictvím soupisu a map pravidelných regionálních hláskových obměn (tzv. PRO). Rozsah těchto obměn je vyznačen izoglosami na zvláštních syntetizujících mapách A-F. Variující hlásky jsou podtrženy, čímž se odkazuje na příslušnou mapu PRO (např. v položce 1, 15 družička lematizovaná podoba *drouška* zahrnuje varianty *drouška*, *dróška*, *drúška*, *druška*). Tento způsob zápisu přispívá i k odlehčení výsledného mapového obrazu a je novátorským počinem, jímž se může pyšnit pouze ČJA. Do druhého oddílu komentáře se pak soustřeďuje výklad o vymezení významu zkoumané položky, příp. se uvádějí motivační zdroje nářečních pojmenování, nakonec se probírají i eventuální potíže při výzkumu. Třetí oddíl přináší stručný popis jazykovězeměpisné situace znázorněné na mapě. Záměrem autorů zde bylo zejména usnadnit čtenáři orientaci na mapě a upozornit na závažné jazykové jevy a jejich souvislosti. Ve čtvrtém oddíle komentáře jsou jednotlivé mapované lexémy a jejich varianty začleňovány do vztahu k minulé i současné slovní zásobě české a západoslovanské a upozorňuje se tak na etymologické a mnohdy i širší pozoruhodné jazykové souvislosti. Pátý oddíl uvádí doklady ze zahraničních obcí zapsané u tamního českého obyvatelstva. Šestý oddíl obsahuje odkazy na paralelní položky v západoslovanských jazykových atlasech, *Slovanském jazykovém atlase (OLA)* a v *Evropském jazykovém atlase (ALE)*, v nichž se řeší stejný nebo podobný jazykový problém. Výjimečně je ke komentáři připojen ještě sedmý oddíl, v němž se stručně pojednává o nemapované položce, která úzce souvisí s mapovanou položkou probíranou v příslušném komentáři (např. k položce 2, 119 keř černého bezu je takto připojena položka květ černého bezu).

Uvedený způsob práce s nářečním materiálem svědčí o mimořádném pracovním zaujetí našich dialektologů, o jejich pečlivé práci jak nad mapami i komentáři, tak v terénu, a zejména o jejich technické invenci i originalitě při převádění jazykových faktů do optimální mapové podoby.

Srovnáme-li první tři lexikální svazky, vidíme, že se autoři důsledně drželi zamýšlené koncepce, navíc ve 2. a ve 3. dílu – jak to vyžadovala povaha lexikálního materiálu – bylo přihlíženo k výsledkům starších nářečních výzkumů, zejména k tzv.

korrespondenčním anketám či k materiálu archivu lidového jazyka, tak tomu bylo např. u položek 3, 149 valník nebo 3, 178 nádoba na dojení mléka.

Ve třetím, lexikálním svazku je pozornost věnována specifické části nářeční slovní zásoby, a to tradiční zemědělské terminologii (tradiční obdělávání půdy a chov dobytka). Je třeba vyzdvihnout, že tento svazek zaznamenává nářeční pojmenování reálií i činností dnes již zcela zaniklých, kde mnohdy dnešnímu čtenáři nejsou známy nejen reálie, ale ani spisovná či nářeční slova, která tyto staré reálie označují, a bez soustředěného úsilí badatelského týmu by tyto výrazy nebyly vůbec zaznamenány. Dialektologové mnohdy podnikali pátrání téměř detektivní, neboť u zaznamenaných slov bylo třeba vyjasnit, jak vypadaly staré reálie (nástroje, předměty denní potřeby atd.), nezdědka ztěžovala hodnocení jazykových dokladů i různorodost samotné reálie (srov. např. 1, 114 máselnice, 3, 60 kosa s obloukem), či její složitost (části vozu 3, 120–148, rovněž tak části pluhu či rádlu apod.). Vedle hodnoty jazykové je nutno u všech lexikálních dílů, a u dílu třetího snad více než u jiných, vyzdvihnout i jejich nesmírnou hodnotu dokumentární.

Čtvrtý díl postihuje na 431 mapách jevy morfologické povahy, prezentuje územní diferenciaci gramatických forem ohebných slov (podstatných jmen, přídavných jmen, zájmen, číslovek a sloves). Autoři se snažili postupovat podle týchž metodických postupů jako v předcházejících svazcích, ale museli vyřešit některé nové problémy, jako např. interpretaci morfologizovaných hláskoslovných jevů (tedy zda preferovat hláskoslovnou či morfologickou podstatu interpretovaného jevu, např. 4, 16 *ulice* × *ulica*), zvolit odlišný přístup k znázornění pravidelných regionálních obměn, více využít fonetického zápisu (pro lepší interpretaci jednotlivých forem), jinak pojmut etymologickou část komentáře (zde se pracuje s vybranými gramatikami českými a navíc se dokládají paralely z příslušných slovanských jazyků) apod. Celkové uspořádání svazku pak reflektuje jinou povahu zkoumaných jevů – položky jsou uspořádány podle slovních druhů a dále členěny podle gramatických kategorií. Velké soubory map jsou tak věnovány jednotlivým morfologickým formám, např. genitivu singuláru či instrumentálu plurálu substantiv, u verb tvarům 3. sg. prez., imperativu nebo příčestí minulého činného či trpného. Každému takovému souboru předchází zobecňující kapitola, která začleňuje sledovanou formu do historických i geografických souvislostí. Ocenění si zaslouží, že se podařilo zaznamenat v doposud nebyvalé míře i územní diferenciaci tvarů zájmen a číslovek. Jakkoli by se mohlo zdát, že je tvaroslovná problematika méně poutavá než lexikální, není tomu tak: Nejen odborníky, ale i laiky zaujmou jistě mapy věnující se jednotlivým gramatickým formám, morfologická stránka jazyka je totiž neméně důležitá a na mapách je tak poutavě zachycen morfologický systém jazyka, struktura tvarů i jejich distribuce. Autorům se podařilo nejen potvrdit známé jevy (např. gen. sg. m. 4, 29 *nosu* × *nosa* a 4, 30 *stolu* × *stola*), ale doložit i další nové skutečnosti (zajímavé jsou např. areálo-

vé rozdílly česko-moravské: 4, 97 nom. pl. m. *ptáčky/ptáčkově* × *ptáčci*, 4, 421 akuzativ. sg. zájmena ona *ji* × *ji/ju*, 2. os. sg. imp. 4, 323 *nos* × *noš* i 4, 325 *pomoz* × *pomož*, nebo rodová variabilita místních jmen typu Příbram 4, 22 nebo Olomouc 4, 21), což je pro pochopení širších jazykových souvislostí velmi užitečné a důležité. Ve čtvrtém svazku se tak autorskému kolektivu podařilo úspěšně prezentovat jevy sledované jazykové roviny a znovu potvrdit promyšlenost, všestrannost a flexibilitu užívané metody.

Pátý svazek *ČJA* metodologicky – způsobem zobrazení i interpretace materiálu – pokračuje v koncepci svazků předcházejících a dovršuje tak komplexní zpracování jevů našich nářečí ve všech jazykových rovinách. Postihuje i některé další, rozsahem menší, avšak neméně pozoruhodné okruhy problémů. Svazek není tak homogenní jako svazky předchozí: je rozčleněn na pět částí, z nichž první a nejrozsáhlejší logicky navazuje na předchozí problematiku: po lexiku a jevech morfologických jsou zde na 333 mapách sledovány jevy hláskoslovné. Oddíl je pro lepší orientaci rozdělen na část věnovanou jevům samohláskovým a na část věnovanou jevům souhláskovým. Uvedené jevy nejsou v těchto částech uspořádány pouze mechanicky podle chronologie od nejstarších k nejnovějším, ale v řazení je přihlédnuto k jejich závažnosti pro celkové členění našich nářečí. Pozornost je zaměřena např. na úženi *é* > *i*, na středomoravské změny *y* > *e*, *u* > *o*, na kvantitativní poměry v nářečích atd. Zajímavé poznatky přinášejí také položky věnované souhláskám. Zmíňme např. protetické a hiátové hlásky, metatezi souhlásek, slezské palatalizace sykavek, záměnu retnic, rozšíření *r*, *l* sonans v nářečích aj.

Nářeční jevy syntaktické povahy byly u nás systematickému jazykovězeměpisnému zkoumání podrobeny poprvé až v souvislosti s přípravou *ČJA* (v *Dotazníku* bylo 50 položek zaměřeno na teritoriální rozdíly ve skladebných prostředcích a ve větných konstrukcích). Je známo, že syntaktické prostředky lze velmi obtížně zkoumat přímými dotazy. Shromáždění dostatečně obsáhlého a reprezentativního souboru spontánních nářečních projevů bylo nad možnosti projektu *ČJA*, proto výsledný počet 36 map věnovaných syntaktické problematice v našich nářečích si zaslouží uznání. Čtenáře jistě potěší položky dokládající bohatý repertoár nářečních spojek (např. pro poměr stupňovací *natoť*, *neřkuli*, *nechcele*, *nechcelijá*, *nechca*, *nechtíca*, *nehač*, *ke-ra(k)pa(k)*, *kór*, *ně tak ňe to bože* ad. – srov. 5, 339), zaujme jasně vymezená územní dichotomie některých konstrukcí a vazeb (např. 5, 350 *šel k pekaři* × *do pekaře*, 5, 358 *není vám hanba* × *není vás hanba*); pozornost si zaslouží rovněž zpřesňující informace o přízvuku a melodii v našich nářečích (5, 369).

V samostatné kapitole (o 41 mapách) se probírají adverbia, jež jak výsledky bádání ukázaly, představují svébytný sémantický celek, který se vyznačuje i některými specifickými znaky v oblasti tvoření. Mnohé z těchto znaků jsou územně diferencovány a je zřejmé, že ve srovnání se spisovným jazykem se nářečí vyznačují větší

pestrostí slovtvorných prostředků i odvozovacích základů. Příznačné pro adverbia v nářečích je rovněž bohaté postfixální tvoření (např. na mapě 5, 388 nyní – se uvádějí jen k základu *ted'* tyto postfixy: *-ka*, *-ká*, *-ko*, *-kom*, *-kon*, *-konec*, *-kont*, *-ki*, *-kin*, *-kit*, *-ke*, *-ké*, *-kej*, *-kem*, rozmanitost postfixů v nářečí dokládají také mapy 5, 390 teprve a 5, 400 komparativ snadněji apod.). Je třeba ocenit, že postfixům u tázacích adverbii a jejich distribuci u adverbii obecně jsou věnovány shrnující mapy v závěru kapitoly (5, 410–411).

Cenné poznatky o mluvě ve městech přináší část čtvrtá. Pro detailnější náhled na jazykovou situaci ve městech posloužil badatelům dodatek k *Dotazníku*, který obsahuje 139 položek sledujících pojmenování reálií a jevů typických pro město (ty byly vyzkoumány u starší i mladé generace). Zaujme názvy některých novějších reálií, např. otomanu (*divan*, *kanape* – mapa 5, 419), dvojitého žebříku (*dvoják*, *štafle* – 5, 418) nebo napínáčku (*napínáček*, *napínák*, *připínáček*, *spínáček*, *rýsováček* – 5, 429).

Autoři se zaměřili rovněž na mluvu mládeže, a postihli dokonce i oblastní výrazy mládežnického slangu. Významné územní rozdíly reprezentují např. položky čeština ‚vyučovací předmět‘ (*čenina*, *čedina*, *čédina* – 5, 443), žvýkačka (*žvejka*, *žvýkajda*, *žvejka*, *žvyksna*, *žuvačka* – 5, 439), školník (*šulda*, *školda*, *školňajs* – 5, 444) nebo sestra (*segra*, *ségra*, *švica*, *švíca*, *šviga* – 5, 445).

Poslední část pátého dílu *ČJA* nese název *Soubor izoglosových svazků*. Na základě materiálu představeného na více než 1500 mapách celého pětisvazkového díla se zde podává syntetizující pohled na areálové členění našich dialektů. Autoři tak zúročili své poznatky a zkušenosti ze soustavného detailního jazykovězeměpisného zpracování veškerého materiálu.

Mapy izoglosových svazků totiž přinášejí nový, detailnější pohled na dialekty. Ukazuje se zde souvislost průběhu svazků izoglos s dějinami nositelů jazyka i některé příčiny vzniku jazykových hranic. Ty souvisí, jak známo, s politickými, hospodářskými a kulturními poměry, v nichž jazykové/nářeční společenství žilo. Soudobá nářeční diferenciacie je tedy svědectvím o zajímavých historických souvislostech a vlivech působících uvnitř území českého národního jazyka. Na jazykovězeměpisné mapě lze každou z těchto hranic znázornit izoglosou. Čím více se takových izoglos vrství, tím pevnější komunikační předěl lze v příslušné oblasti předpokládat. Vedle svazků izoglos, které potvrzují dělení na základní nářeční skupiny (makrodialekty), existují i jiné kumulace izoglos, jimiž se odкрývají další zřetelné, doposud nepopsané hranice, jejichž existence se plně projevila až zásluhou *ČJA*. Je pozoruhodné, že tyto staré územní předěly lze identifikovat ještě na konci 20. stol.

Pro ilustraci uvedme např. výrazný areál v severním úseku českomoravských nářečí s centrem na Novoměstsku, který se vyčleňuje na základě navrstvení více než třiceti izoglos (svazek izoglos 5, 456.2). Jiné pozoruhodné navrstvení izoglos je zaznamenáno na širším Brněnsku (svazek izoglos 5, 453.5 s přibližně 30 liniemi), izo-

glosy zde probíhají kruhovitě a vymezují jako jádro město Brno – dříve tudy totiž probíhala hranice Brněnského kraje.

Uvedená prezentace svazků izoglos v takové šíři jako v *ČJA* (na souboru 15 mapových listů je představeno 60 izoglosových svazků) nemá v nářečních atlasech slovanských národů obdoby. Syntetizující mapy jsou sice součástí např. lužickosrbského atlasu a mají své místo i v *Atlasu slovenského jazyka*, avšak v těchto dílech je uvedená problematika sledována v podstatně menší míře.

Dodatky k ČJA – šestý a závěrečný díl, který na rozdíl od předchozích pěti svazků obsahujících mapy a komentáře poskytuje důležité doplňující informace k *ČJA* jako celku – vyšly šest let po vydání posledního mapového svazku. *Dodatky* představují materiálové a metodické zdroje, jež daly *ČJA* vzniknout, a umožňují se v něm rychle a spolehlivě orientovat. Je třeba zdůraznit, že šíře informací uvedených v publikaci vysoce předstihuje to, co bychom očekávali od standardních dodatků (tedy jen rejstříky, seznam exploračních atd.). Najdeme zde např. základní historickou, demografickou a sociální charakteristiku obcí, v nichž sběr materiálu pro atlas probíhal (za povšimnutí stojí např. informace o stupni uchování nářečí v obci i o jejich národopisných specifikách). Velký prostor je věnován struktuře dotazníku pro terénní výzkum a explorační metodě. Zasloužné jsou ukázky mluvených nářečních projevů, a to nejen ve formě dialektologických přepisů – součástí publikace jsou autentické nahrávky těchto projevů na dvou příložených CD. Přepisům předchází kapitola představující dialekty českého národního jazyka, která umožňuje i nepoučenému čtenáři získat základní poznatky o typických rysech našich národních dialektů konce 20. stol. Podrobné a velmi užitečné rejstříky evidují nejen jazykové jevy, které se vyskytují na mapách, ale navíc uvádějí všechny další obměny (hláskoslovné, tvaroslovné atd.), které jsou v *ČJA* registrovány jako ojedinělé a na mapách ani v komentářích se k nim nepřihlíží. Relativně úplná bibliografie české dialektologie po roce 1968 (autoři tak navazují na starší bibliografii v publikaci *Nástin české dialektologie* Jaromíra Běliče) ohromí rozsahem – uvedeny jsou zde i diplomové a disertační práce zabývající se nářeční problematikou, které vznikly na všech univerzitách v České republice.

ČJA byl vydán jako poslední ze západoslovanských nářečních atlasů, jeho autoři tak mohli využít zkušenosti svých předchůdců a vyvarovat se některých „dětských nemocí“ jazykovězeměpisné projekce jazykového materiálu. Nespornou předností díla je jasně vymezená jednotná koncepce všech dílů, novátorská metoda zpracování map i detailní, namnoze nový výklad mapovaného materiálu v komentářích. Pozoruhodná je i šíře pohledu – nejedná se o pouze speciální nářeční atlas, ale o atlas českého nespisovného mluveného jazyka obohacený o vývojové hledisko.

ČJA výrazně prohlubuje dosavadní znalosti díky obsáhlosti a spolehlivosti materiálového korpusu a zejména pro precizní a systematické zpracování materiálu na

jazykovězeměpisných mapách i v komentářích. Nemohu nevyzvednout, že se tak děje v knize obvyklého formátu.

Hodnotu a mimořádný vědecký přínos *ČJA* nepochybně docení odborník – jazykovědec, který z vlastní zkušenosti ví, jak náročné je nejen shromáždit spolehlivý nářeční materiál, ale zejména jej přehledně zpracovat a vyhodnotit, zvolit odpovídající metodologii mapování jevů i jejich interpretace.

Je třeba navíc i ocenit, že *ČJA* není určen pouze jazykovědně vzdělaným odborníkům; způsobem výkladu i přehledným mapovým zobrazením jazykových jevů zpřístupňuje problematiku českých nářečí nejen odborníkům různých vědních oborů, ale i zájemcům z řad laické veřejnosti.

Vydáním posledního dílu *ČJA* bádání nad vývojem našich nářečí/našeho jazyka nekončí, právě naopak. Množství nových poznatků je významné i pro soudobý výzkum běžné mluvy a poslouží jako cenné východisko pro další zevrubná vědecká bádání. *Dodatky* pak jsou důstojným završením všestranného poznání stavu a vývoje našich nářečí v 2. polovině 20. století a přispívají nemalou měrou k výjimečnosti celého souborného atlasového díla, které se právem řadí ke zlatému fondu české lingvistiky.

Jarmila Vojtová, Brno